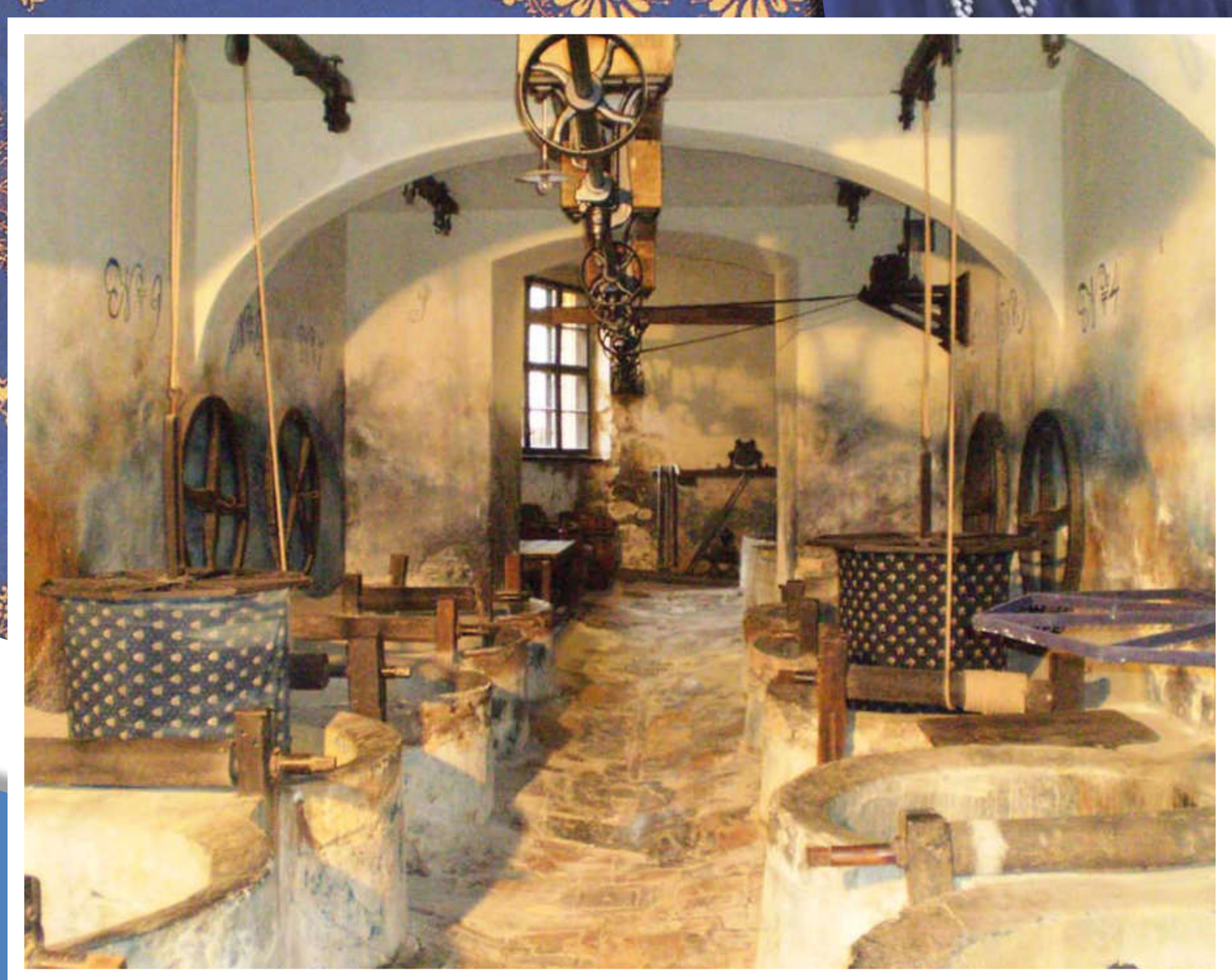
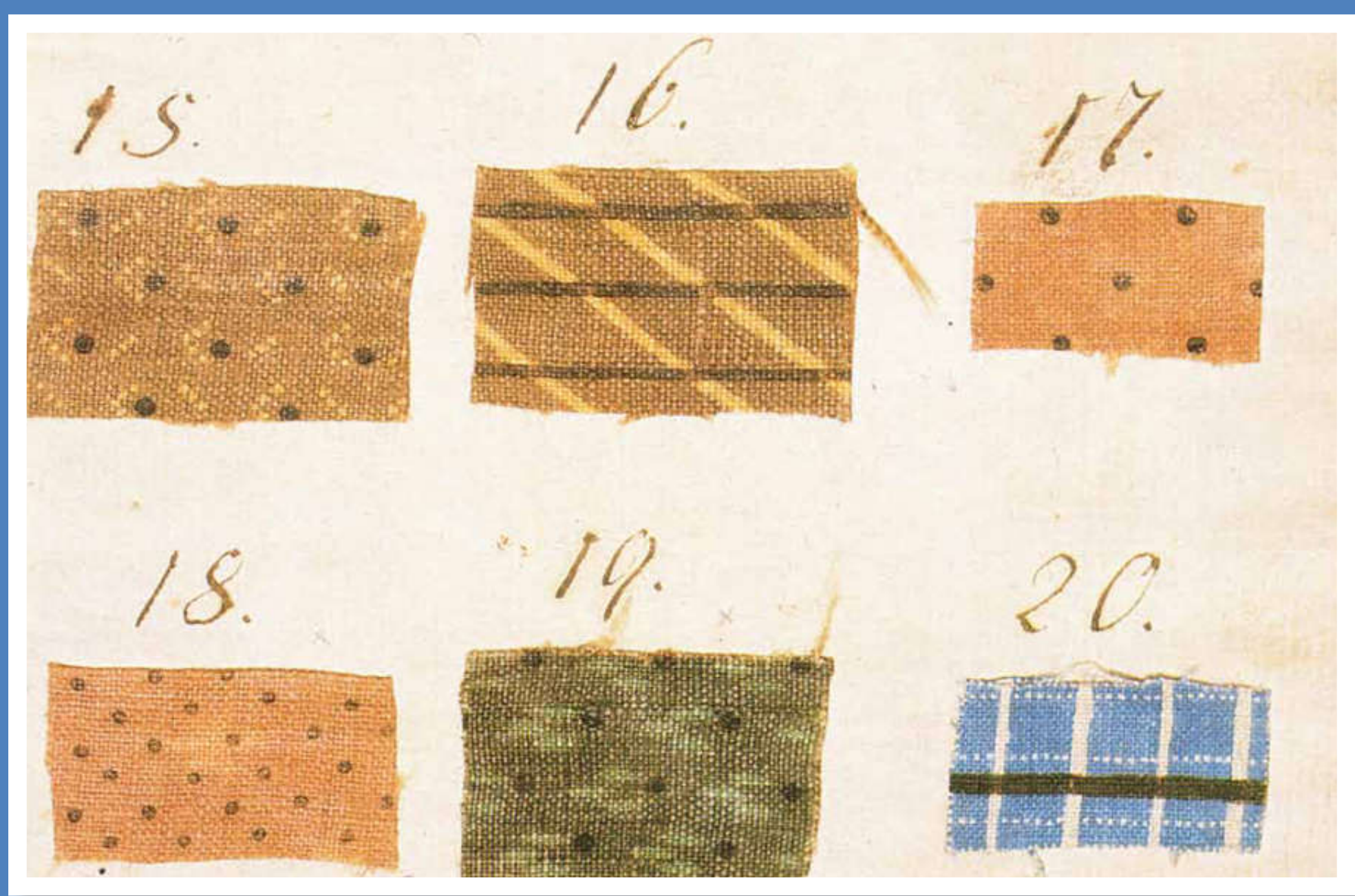

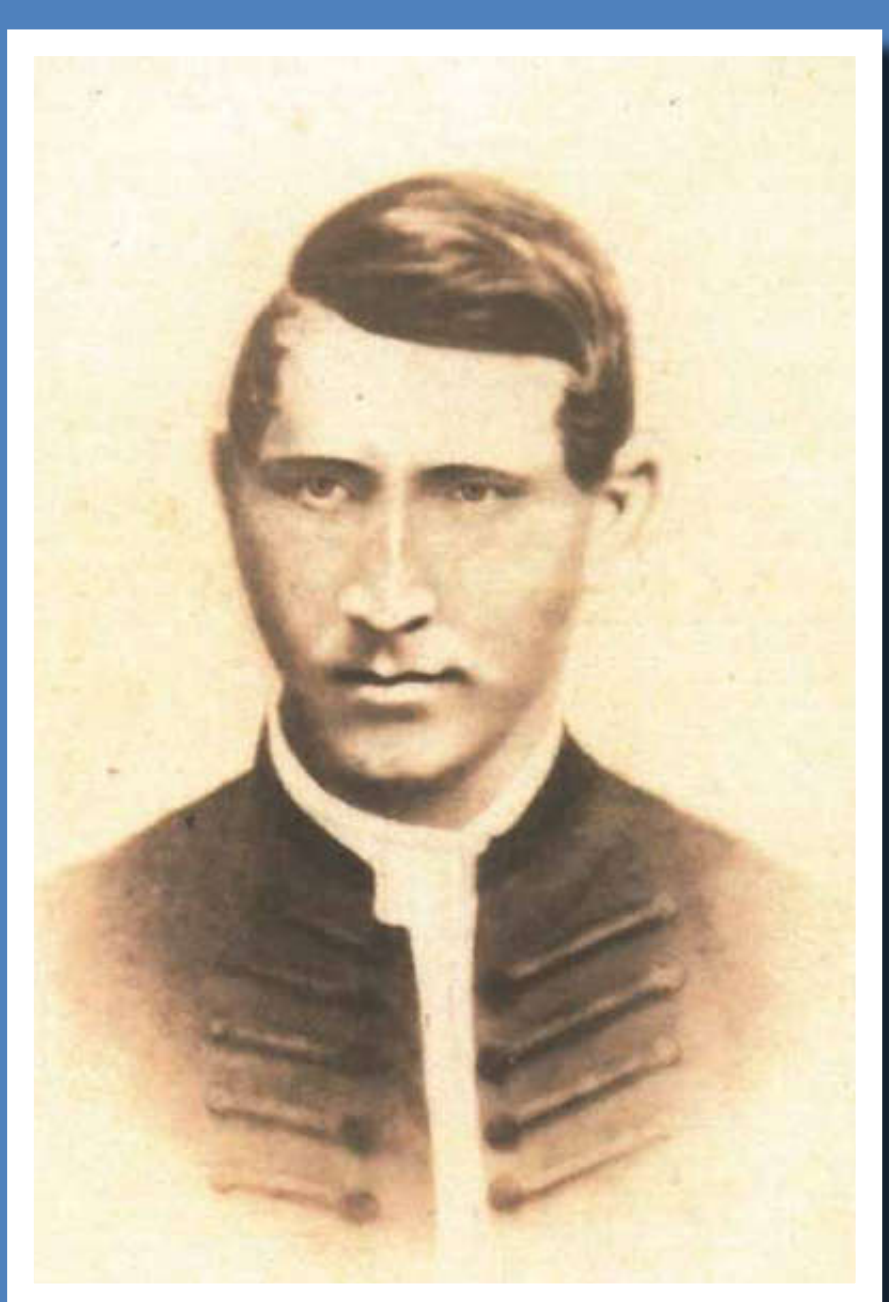
Egy neves pápai evangélikus család

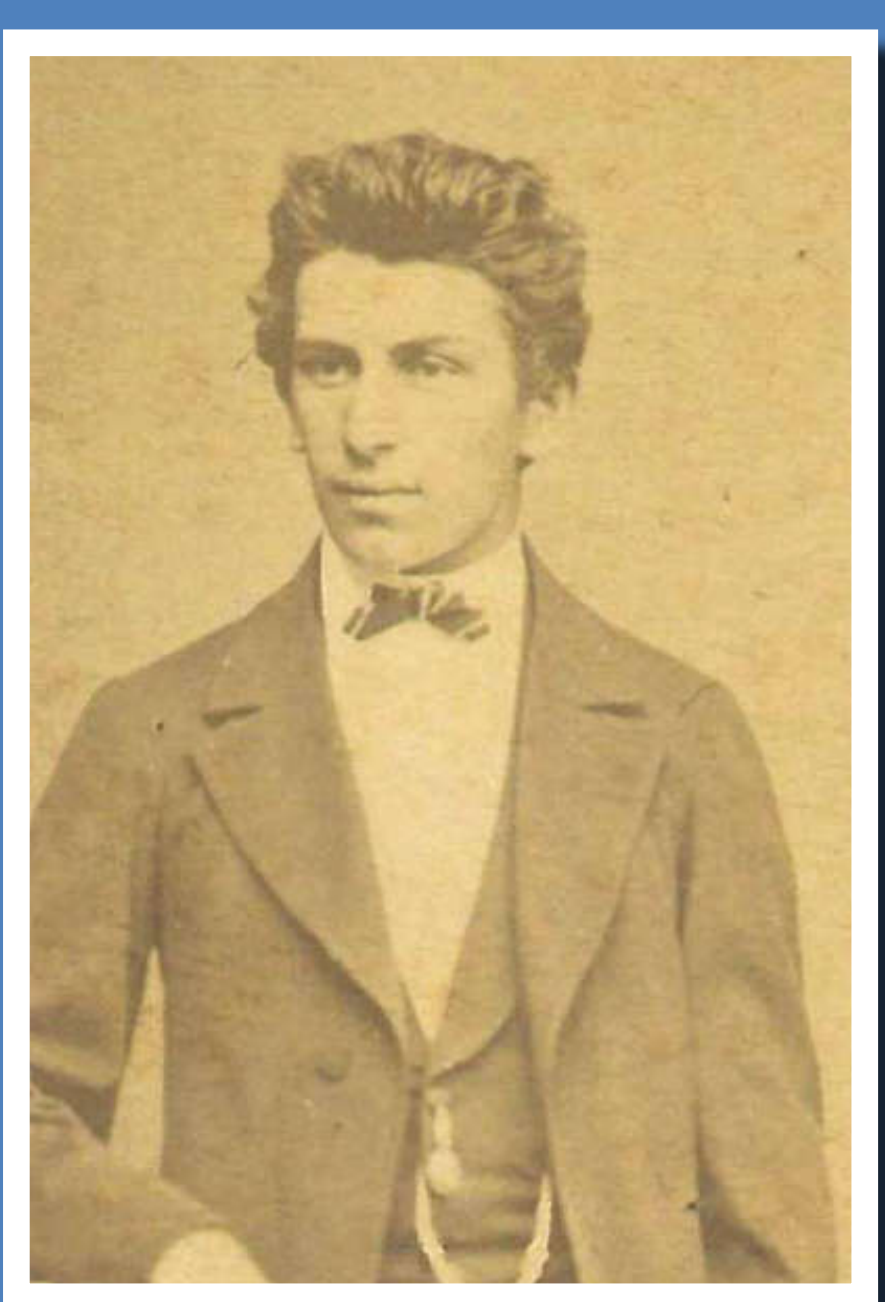
KÜPASZOBA FESTŐMEDENCÉKKEL

CARL KLUGE MINTAKÖNYVE • LINDAU, 1809

FRANZ KLUGE •
1827–1871

KLUGE KÁROLY –
GYURÁTZ FERENCNÉ
UNOKATESTVÉRE –
AZ 1870-ES ÉVEKBEN

A KLUGE KÉK-
FESTŐ-MŰHELY
CÉGJELZÉSE •
20. SZÁZAD
ELEJE

Id. Kluge Károly – a céget alapító Carl Friedrich Kluge

– akinek már több felmenője is kelmefestéssel foglalkozott – 1783-ban, tapasztalatgyűjtő, hosszú út után érkezett Magyarországra. 1786-ban költözött Pápára, ahol üzemet létesített, s már abban az évben ott találjuk a régi evangélikus templom építői között. A mindennapos viseletben és lakáskultúrában népszerű „kékfestő” anyag gyártásának egyik központja volt Pápa, ezidőtájt több mester is űzte ezt az ipart.

Fia, Carl Kluge a szokásosnak mondható európai vándorlegény-útja során

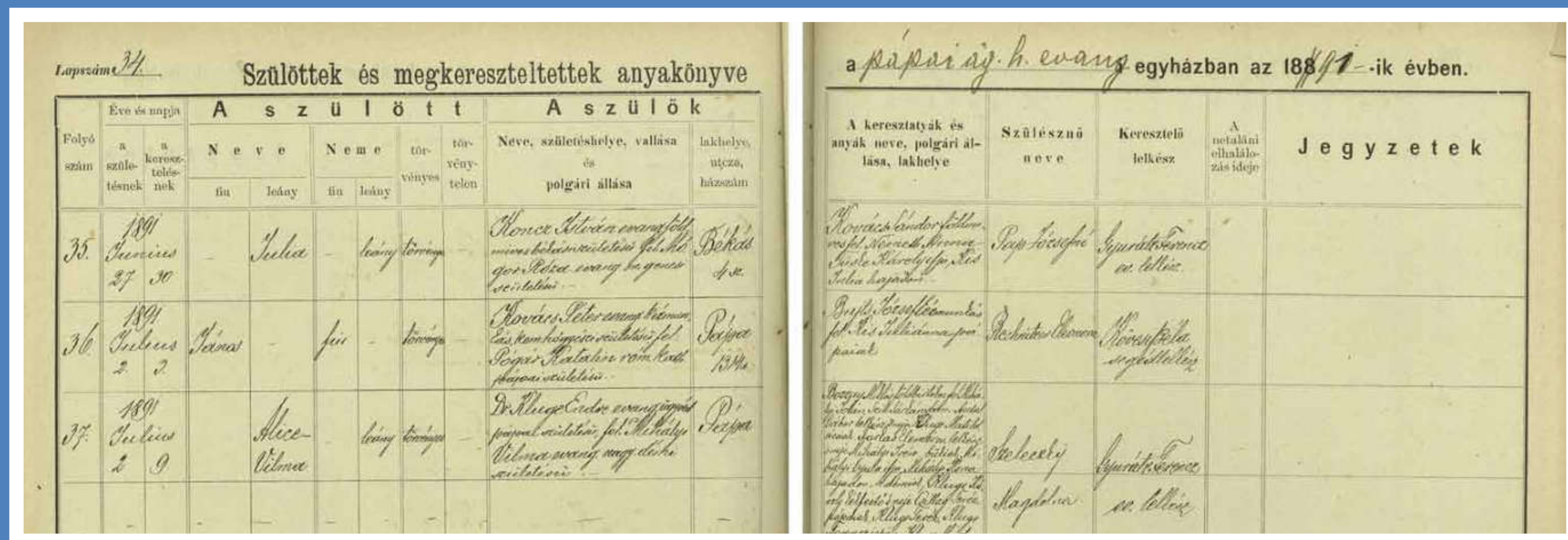
mintakönyvet gyűjtött a különféle anyagok készítéséhez szükséges receptekkel együtt. Gyűjteménye az átlagosnál magasabb szakmai felkészültségéről tanúskodik. A Kluge-üzem igazi virágkorát a 19. század második felében élte, Franz Kluge idejében. Mire az üzem száz éves lett (1883), a vezető cégek közé sorolták. A századfordulón tovább folyt a gépesítés: gőzgép hajtotta immár a mángorlót, a keményítő- és a szárítógépeket, majd a kézzel hajtott perrotine-nyomógépet is korszerűbbre cserélték.

A család a 19. században a város legvagyonosabb rétegéhez tartozott.

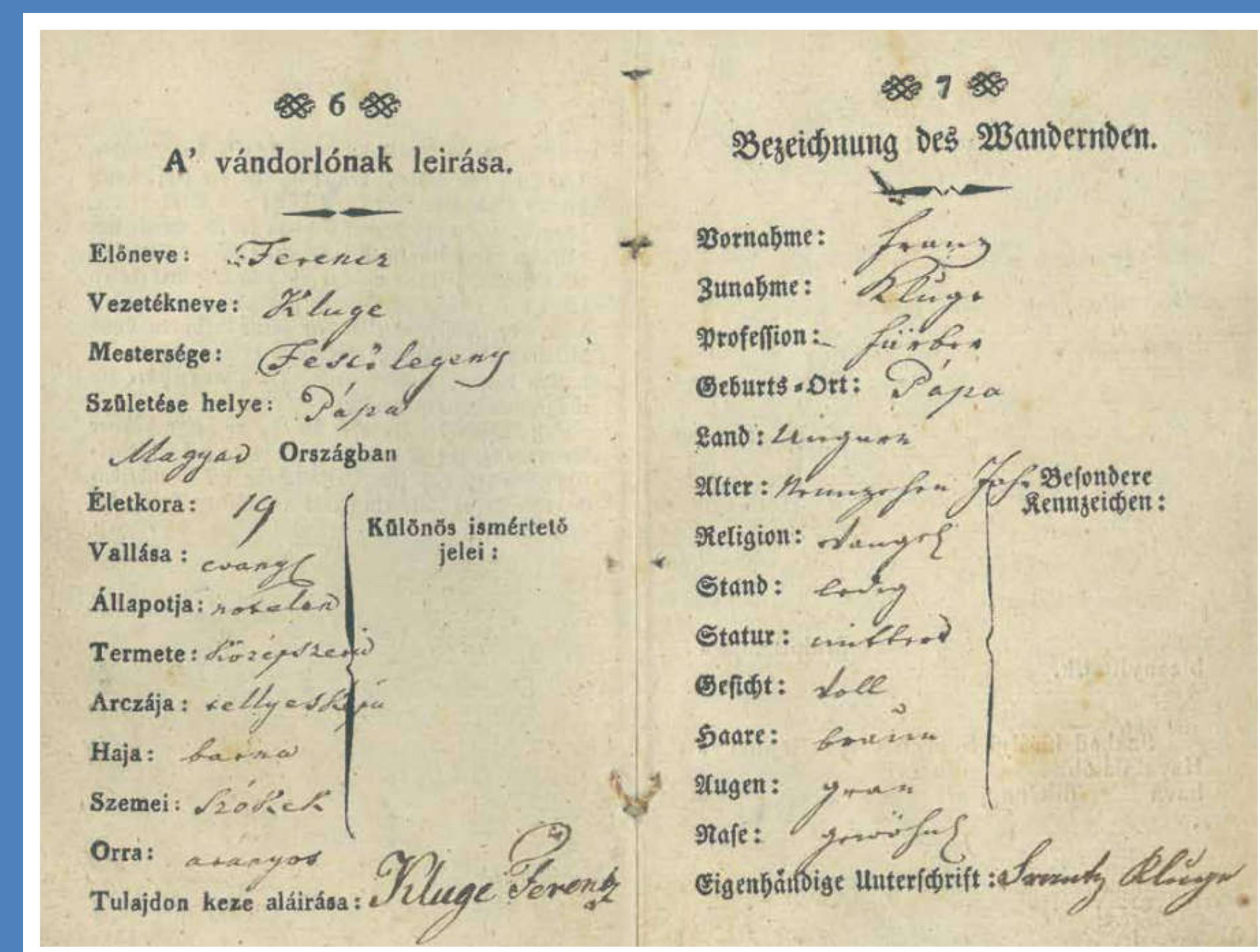
Emeletes házuk (1896), a Tapolca partján felépített üzemük ad ma otthont a Kékfestő Múzeumnak. Az evangélikus egyházközség azonban nemcsak anyagi, hanem egyéb területen is sokat köszönhet a család tagjainak. Soraikból papnék, felügyelő, nőegyleti elnök került ki.

PAP A MŰHELYBEN, AZAZ HOGY IS KÉSZÜL A KÉKFESTŐ?

A kékfestő mester vásznakat mintáz és fest kékre. Az eljárás festőanyaga az indigó, amely Indiából került Európába. Két lényeges munkafázis zajlik a műhelyben: a mintázás szigetelőmasszával és a festés indigócsávéban. A technika lényege a batikoláshoz hasonlít: a textil kijelölt területeit elzárják a festék elől. A pációkkal vegyített szigetelőanyagot, a „papot” fa- vagy fémfórákkal viszik fel a fehér anyagra. A festőfürdőt kúpákban (medencékben) készítik elő: az indigót vassálc és mészsav segítségével redukálják, és vízzel készítik megfelelő töménységűre az oldatot. Miután megszáradt, az anyagot ráfokra akasztva merítik a festékbe, áztatják, s időnként felhúzzák a levegőbe. Az indigó ugyanis oxidálódással nyeri el kék színét. Minél sötétebb árnyalatot szeretnének, annál többször mártják a festékbe a vásznat. Száradás után újabb (kénsavas-sósavas) fürdőbe merítik az anyagot, akkor lemaródik a fedőanyag, és előtűnik a minta. A színes minta készítésének receptje mindig a családok, műhelyek titka volt. A kezdetben úri kiváltságnak tekinthető divat az üldözött hugenotta mesterek segítségével terjedt el Európában. A kékfestés rugalmas mintaválasztéka jól szolgálta a különböző korok és tájegységek, társadalmi csoportok igényeit, ezért méltán volt népszerű legalább két évszázadon keresztül.

KLUGE ENDRE KISLÁNYÁNAK KERESZTELESI BEJEGYZÉSE A PÁPAI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG ANYAKÖNYVÉBEN GYURÁTZ FERENC ALÁÍRÁSÁVAL • 1891

FRANZ KLUGE VÁNDORLÓ KÖNYVE • 1840-ES ÉVEK

Carl Friedrich Kluge
(Sorau-Pápa
1763–1817)

Carl Kluge
(Pápa 1791–1838)

Franz Kluge
(Pápa 1827–1871) &
Schitter Terézia (1829–1894)
evangélikus nőegylet
első elnöke

Katharina Kluge &
Matus Károly

Theresia Kluge &
László Jónás lelkész

Kluge Károly Gottfried
(Pápa 1853–1919) &
Csillag Teréz

dr. Kluge Endre
gyülekezeti és
egyházmegyei felügyelő
(1896-tól) &
Mihályi Vilma (+1898)

Kluge Matild &
Antal Gábor
református püspök

Matus Karolina &
Gyurátz Ferenc
lelkész

A Kluge család első, Pápán megtelepedett tagjával kezdjük a táblázatot. A kékfestő mesterek nevét kék betűk jelzik. Azok a személyek szerepelnek továbbá a családfán, akik az egyház szempontjából kiemelkedően fontosak.